

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Oznámenie Komisie: Agenda pre trvalo udržateľný a konkurencieschopný európsky cestovný ruch“

KOM(2007) 621 v konečnom znení

(2009/C 27/03)

Komisia sa rozhodla 19. októbra 2007 podľa článku 262 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Oznámenie Komisie: Agenda pre trvalo udržateľný a konkurencieschopný európsky cestovný ruch“.

Odborná sekcia pre jednotný trh, výrobu a spotrebu poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 13. júna 2008. Spravodajcom bol pán **MENDOZA CASTRO**.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 446. plenárnom zasadnutí 9. a 10. júla 2008 (schôdza z 10. júla 2008) prijal 108 hlasmi za, pričom 5 členovia sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Závety a odporúčania

1.1 Európsky hospodársky a sociálny výbor víta a pozitívne hodnotí oznámenie Komisie na tému „Agenda pre trvalo udržateľný a konkurencieschopný európsky cestovný ruch“ a podporuje záväzok Komisie jasne konsolidovať stratégiu a politiku cestovného ruchu na nasledujúce roky prostredníctvom agendy, ktorá by mala umožniť uplatnenie tejto stratégie a politiky v každodennej praxi. Táto nová politika už bola stanovená v predchádzajúcom oznámení Komisie na tému „Obnovená politika EÚ v oblasti turistického ruchu: Za pevnejšie partnerstvo v rámci európskeho turistického ruchu“.

1.2 Výbor oceňuje úsilie Komisie stručne zhrnúť množstvo dôležitých dokumentov, stanovísk a diskusií. Výsledný dokument vhodne splnil úlohu jasnou formou sprostredkovať spoločnosti výsledky práce Skupiny pre trvalo udržateľný cestovný ruch a výsledky práce odborníkov, ktorí vypracovali správu a závery verejnej konzultácie, ktorá sa následne uskutočnila.

1.3 Komisia správne zakladá túto novú politiku cestovného ruchu na obnovenej Lisabonskej stratégii a za jej ciele stanovuje zlepšenie konkurencieschopnosti a trvalo udržateľný rozvoj, a konkrétnejšie hospodársku prosperitu, sociálnu rovnosť a súdržnosť, ochranu životného prostredia a kultúry.

1.4 Výbor tiež schvaľuje výzvy uvedené v oznámení Komisie a navrhované prostriedky ich riešenia. Navrhnutý prístup zapája rôznymi spôsobmi všetky zainteresované strany do spolupráce a „konkurenčnej spolupráce“, pričom takéto zapojenie sa považuje za nosnú silu novej politiky cestovného ruchu a agendy jej uplatnenia. Dôležitosť výziev stanovených v oznámení Komisie je jasná a nepretržitý prieskum vplyvu emisií skleníkových plynov na trvalú udržateľnosť by mal byť v budúcnosti hlavným prvkom tejto agendy.

1.5 Výbor považuje za vhodné, aby sa Komisia zaviazala uplatniť túto novú politiku prostredníctvom dialógu, spolupráce, zavedením podporných opatrení a koordinácie zainteresovaných strán. Agenda pre trvalo udržateľný a konkurencieschopný európsky cestovný ruch rozvíja konkrétnu metodológiu a implementačné nástroje navrhnuté pre každú zo zainteresovaných strán z oblasti cestovného ruchu. Výbor sa však nazdáva, že Komisia by prostredníctvom GR pre podnikanie mohla a mala zohrávať aktívnejšiu úlohu a mala by viesť spustenie viacerých

iniciatív na európskej úrovni, ako napríklad iniciatívy za sociálny cestovný ruch, cestovný ruch pre všetkých a vzdelávanie v oblasti cestovného ruchu. Komisia, ale aj ostatné inštitúcie by mali vyvinúť väčšie úsilie v snahe zapojiť malé a stredné podniky a mikropodniky do trvalo udržateľného rozvoja cestovného ruchu a do realizácie a plnenia agendy. Výbor tiež pozitívne hodnotí iniciatívu Komisie pod názvom „Výnimočné európske destinácie“ ako osvedčený postup a vzorový príklad.

1.6 EHSV znovu navrhuje a odporúča usporiadať Európske fórum cestovného ruchu a pokročiť v úvahách a preskúmaní možnosti vytvorenia Európskeho poradného výboru pre cestovný ruch a Európskej agentúry pre cestovný ruch. Obe inštitúcie by prípadne mohli poskytnúť priestor, kde by sa orgány cestovného ruchu a jednotlivé zainteresované strany z oblasti cestovného ruchu mohli stretávať s cieľom zlepšiť informovanosť a vymieňať si poznatky o udržateľnom a konkurencieschopnom cestovnom ruchu, monitorovať plnenie politiky a agendy európskeho cestovného ruchu, a najmä s cieľom zachytiť nové trendy v oblasti cestovného ruchu a dohodnúť sa na ďalších krokoch. Tieto inštitúcie by sa mohli zamerať na problematiku klimatických zmien, na ich vplyv na cestovný ruch a opatrenia, ktoré je potrebné prijať.

1.7 Výbor veľmi pozitívne hodnotí preukázanú snahu Komisie zlepšiť využívanie dostupných finančných nástrojov. Je toho názoru, že konkrétne v oblasti sociálneho cestovného ruchu už existuje dostatočný priestor pre začatie cezhraničného zhromažďovania skúseností v podobe pilotného projektu. Príkladmi takejto činnosti by mohli byť sociálny cestovný ruch a cestovný ruch pre všetkých, rozvoj ľudských zdrojov, rozvoj jednotlivých produktov a prienik na trh. Výbor sa nazdáva, že už bol vytvorený dostatočný priestor na zhromažďovanie cezhraničných skúseností prostredníctvom experimentálnych projektov v tejto oblasti.

1.8 EHSV s potešením víta ukončenie prác vykonaných v rámci Agendy 21 pre cestovný ruch, ktorých výsledky uvedené v oznámení Komisie „Agenda pre trvalo udržateľný a konkurencieschopný európsky cestovný ruch“ dopĺňajú a konkretizujú všeobecnú politiku trvalej udržateľnosti európskeho cestovného ruchu. Odborný dokument komisie vytvorenej na tento účel je v podstate základom a doplnením oznámenia Komisie, a preto by sa oba dokumenty mali posudzovať spoločne.

1.9 Pokiaľ ide o oblasť štatistického prieskumu, EHSV víta výzvu na predkladanie návrhov predloženú Komisiou, o ktorú svojho času žiadal Európsky hospodársky a sociálny výbor, a zároveň znovu navrhuje vytvoriť sieť stredísk pre monitorovanie cestovného ruchu, ktorá by poskytovala nielen údaje z daného sektoru, ale aj strategické a výhľadové predpoklady a pomohla by pri plánovaní budúcej činnosti.

1.10 Výbor je pripravený naďalej pracovať v oblasti cestovného ruchu v súlade s oznámením Komisie o agende a vyzýva ostatné európske inštitúcie, členské štáty, miestne a regionálne orgány, strany zainteresované v odvetví – podniky a odbory – a širokú verejnosť, aby sa zapojili do zviditeľňovania a podpory cestovného ruchu ako všeobecného práva a hospodárskej činnosti so strategickým významom pre budúcnosť Európy. Zároveň je potrebné, aby všetky zainteresované strany a spotrebiteľia prevzali zodpovednosť za dosiahnutie trvalo udržateľného a konkurencieschopného cestovného ruchu.

1.11 Hoci oznámenie Komisie berie pri konfigurácii aktivít cestovného ruchu do úvahy kritériá a prvky sociálneho charakteru, EHSV upozorňuje na to, že chýba odkaz na pojem a realitu európskeho občianstva. Cestovný ruch je vlastne, a môže byť ešte do väčšej miery, prvkom, ktorý spája rôzne kultúry a sociálne reality v súvislosti európskym občianstvom, ktoré by sme mali všetci podporovať a rozvíjať. Rozmanitosť a rôznorodosť kultúr, jazykov, prírodného a kultúrneho dedičstva jednotlivých krajín Európy predstavuje veľké bohatstvo, ktoré by sa mohlo a malo využiť a zúročiť ako spôsob poznania a rozpoznávania našich práv ako európskych občanov. Ďalším aspektom, ktorému by sa mala v diskusiách a dokumentoch o cestovnom ruchu na európskej úrovni venovať značná pozornosť je kultúra, a to vzhľadom na možné synergie medzi cestovným ruchom a kultúrou, ako to už bolo uvedené v inom stanovisku výboru.

1.12 Pri zvyšovaní konkurencieschopnosti a trvalej udržateľnosti cestovného ruchu je potrebné brať do úvahy špecifické charakteristické črty jednotlivých destinácií. Výbor odporúča, aby sa zohľadnili špecifické prvky členských štátov, ktoré do značnej miery závisia od cestovného ruchu. Pri vypracovaní politik a návrhov v oblasti cestovného ruchu je potrebné adekvátne zohľadniť potreby jednotlivých oblastí. Výbor odporúča, aby hodnotenia vplyvu vypracované Komisiou zohľadnili potenciálny nerovnomerný dosah v jednotlivých regiónoch a oblastiach, napríklad pokiaľ ide o destinácie, ktoré do značnej miery závisia od leteckej dopravy a nemajú k dispozícii žiaden iný spôsob dopravy alebo takmer výlučne závisia od tohto spôsobu dopravy, ako je to v prípade ostrovov.

1.13 EHSV sa nazdáva, že všetky zásady a hodnoty spomenuté v oznámení Komisie: trvalá udržateľnosť, dobré sociálne podmienky, konkurencieschopnosť, spolupráca, partnerstvo, ziskovosť, bezpečnosť, kvalita pracovných príležitostí, atď., v podstate tvoria európsky model cestovného ruchu, a to nie ako súbor noriem, ale ako výsledok všeobecného uplatňovania týchto zásad a hodnôt na celom území Európskej únie.

1.14 EHSV nalieha na Komisiu, aby súhrnnou formou pristúpila na európskej úrovni k certifikácii poznatkov a schopností v oblasti cestovného ruchu ako spôsobu zlepšenia kvantity a kvality pracovných príležitostí v tomto odvetví. Mal by sa podporovať systém Europass umožňujúci jednoduchým spôsobom zrozumiteľným v celej Európe (Európska únia, EZVO/EHP a kandidátske krajiny) prezentovať osobné schopnosti a kvalifikáciu pracovníkov, ktorý by si chceli nájsť prácu a pohybovať sa v rámci svojej profesie po celej Európe.

2. Oznámenie Komisie

S cieľom lepšie spoznať a pochopiť to, čo chce Komisia oznámiť všetkým aktérom a európskym inštitúciám, stručne zhrnieme text oznámenia a jeho hlavné body.

2.1 Úvod oznámenia

2.1.1 **Otázka rovnováhy medzi trvalou udržateľnosťou a konkurencieschopnosťou.** Oznámenie Komisie v prvej časti Úvodu v prvom rade uznáva kľúčovú a strategickú úlohu cestovného ruchu v európskom hospodárstve, a to nielen na základe kvantitatívnych údajov, ale aj vzhľadom na jeho schopnosť vytvárať pracovné miesta a tým plniť cieľ obnovenej Lisabonskej stratégie. Za zmienku stojí údaj o predpokladanom raste, ktorý by mal presiahnuť 3 %, čo je bezpochyby pozitívny prínos v oblasti plnenia cieľa zamestnanosti, hoci v určitých prípadoch a v dlhodobom horizonte môže tento nárast predstavovať hrozbu prekročenia hraníc udržateľnosti.

2.1.2 **Konkurencieschopnosť a trvalá udržateľnosť: dve zlučiteľné podmienky.** Oznámenie Komisie jasne uvádza, že konkurencieschopnosť závisí od trvalej udržateľnosti, od kvality cestovateľských skúseností a priamo sa odvoláva na požiadavku, aby odvetvie cestovného ruchu zohľadnilo problém klimatických zmien. Sociálna zodpovednosť podnikov môže rozhodujúcim spôsobom prispieť k prijatiu adaptačných opatrení a boju proti klimatickým zmenám tým, že pomôže pri inovácii a zvyšovaní hodnoty produktov cestovného ruchu vo svete, ktorý čelí dôležitým globálnym výzvam.

2.2 **Obsah agendy.** Komisia prostredníctvom svojho oznámenia navrhuje vytvorenie novej rovnováhy medzi dobrými životnými podmienkami turistov a konkurencieschopnosťou podnikov a destinácií, teda rovnováhy, o ktorú by sa mali snažiť všetci.

2.2.1 **Ciele a úlohy.** Oznámenie Komisie stanovuje ako usmernenia pre činnosť všetkých zainteresovaných subjektov tri základné ciele agendy: hospodársku prosperitu, sociálnu rovnosť a súdržnosť a ochranu životného prostredia.

Oznámenie Komisie stanovuje veľmi dôležité výzvy, na ktoré sa bude treba zamerať v záujme dosiahnutia týchto cieľov:

- trvalo udržateľné zachovanie a správu prírodných a kultúrnych zdrojov,
- minimalizovanie znečisťovania a využívania zdrojov,
- zmenu riadenia v záujme prosperity komunity,
- zníženie sezónnosti dopytu,
- riešenie environmentálneho dosahu dopravy v súvislosti s cestovným ruchom,
- sprístupnenie cestovateľských skúseností všetkým,
- zlepšenie kvality pracovných príležitostí v oblasti cestovného ruchu,
- zaistenie bezpečnosti a ochrany turistov, ako aj miestnych komunít.

Tento zoznam výziev je otvorený, nevyčerpáva všetky možnosti a jednotlivé strany v cestovnom ruchu by ho mali zakaždým aktualizovať, reorganizovať podľa priorit a riadiť v duchu spolupráce.

2.2.2 Rámec činnosti. Oznámenie Komisie uvádza, že koherentná činnosť na dosiahnutie cieľov a výziev je podmienená vytvorením spolupráce a zodpovedného riadenia destinácií, podnikov a turistov a vytvára podmienky, na základe ktorých by sa táto koherentnosť mala dosiahnuť.

2.2.3 Zásady. Oznámenie Komisie stanovuje celkovo deväť zásad, ktoré by sa mali dodržiavať, aby bolo možné dosiahnuť takýto trvalo udržateľný a konkurencieschopný cestovný ruch. Spomedzi nich je potrebné vyzdvihnúť tri:

- rešpektovanie hraníc, ktoré možno stanoviť pre nosnú kapacitu jednotlivých miest, zariadení a objem prívlevu turistov,
- dosiahnuť vhodné tempo a rytmus rozvoja a využívania prírodných, kultúrnych a sociálnych zdrojov dostupných v každom momente,
- zaviesť dlhodobé plánovanie ako nevyhnutnú podmienku na dosiahnutie rovnováhy medzi trvalou udržateľnosťou a konkurencieschopnosťou.

2.3 Spoločný posun vpred. Komisia v tejto časti uvádza, že všetky strany zainteresované v tomto odvetví by mali spojiť svoje snahy a dobrovoľne a nepretržite spolupracovať. Navrhovaný model dodržiava zásadu subsidiarity a prenáša spoločnú činnosť na úroveň destinácií, ale v kontexte podporných vnútroštátnych a európskych politík a činností. Oznámenie Komisie teda určuje úlohu jednotlivých strán z oblasti cestovného ruchu ako aj úlohu Európskej komisie v súlade so Zmluvou.

2.3.1 Úloha zainteresovaných strán. Oznámenie na základe záverov Skupiny pre trvalo udržateľný cestovný ruch stanovuje rozsiahle právomoci a špecifické úlohy trom skupinám zainteresovaných strán: destináciám, podnikom a turistom. Osobitne sa zmieňuje o potrebe priniesť a sprostredkovať mikropodnikom koncepciu nevyhnutnosti dosiahnutia rovnováhy medzi trvalou udržateľnosťou a konkurencieschopnosťou.

2.3.2 Úloha Európskej komisie. Komisia uznáva svoju zodpovednosť za činnosť v súlade so Zmluvou a zaväzuje sa postupne implementovať iniciatívy na európskej úrovni v rámci pôsobnosti a rozvoja tejto agendy pre cestovný ruch. Spomedzi spomenutých iniciatív si zvláštnu pozornosť zasluhujú štyri skupiny činností:

- mobilizačné činitele na vytváranie a zdieľanie vedomostí, a to vždy v rámci rovnováhy medzi trvalou udržateľnosťou a konkurencieschopnosťou. Európske fórum cestovného ruchu je dobrým príkladom výmeny nápadov a skúseností,
- propagácia a podpora výnimočných európskych destinácií ako príklad osvedčených postupov a ich spájanie do sietí destinácií, ktoré prijali modely trvalej udržateľnosti a konkurencieschopnosti,
- využívanie množstva odlišných finančných nástrojov EÚ, pričom Komisia sa zaväzuje uľahčiť šírenie informácií s cieľom zlepšiť využívanie týchto nástrojov v oblasti cestovného ruchu,
- plná integrácia trvalej udržateľnosti a konkurencieschopnosti do politík Komisie a ich uplatnenie v rôznorodých oblastiach s odlišnými problémami a potrebami: pobrežie, horské oblasti, vidiecke a mestské oblasti.

2.4 Záver oznámenia

Oznámenie Komisie na záver pripomína zásadnú potrebu celkovej spolupráce medzi všetkými verejnými a súkromnými aktérmi v procese prijímania agendy pre cestovný ruch a jej zavádzania do praxe. Opakované odporúčanie vytvoriť spoluprácu na všetkých úrovniach je predpokladom pre zlepšenie konkurencieschopnosti, čo zabezpečí dlhodobú udržateľnosť a príťažlivosť cestovného ruchu v Európe. Komisia stanovila rok 2011 ako termín pre zhodnotenie akčného plánu navrhnutého v agende. Zámer, ktorý Komisia sleduje predložením oznámenia je teda jasný.

3. Všeobecné pripomienky

3.1 Všetky európske inštitúcie vo svojich formálnych či neformálnych vyjadreniach uznali úlohu cestovného ruchu a jeho strategický význam v rámci európskeho hospodárstva, pričom túto úlohu podporujú, sprostredkujú všetkým zainteresovaným stranám a následne navrhujú výrazné posilnenie a rozvoj tohto odvetvia. A to nielen po ekonomickej stránke, ale aj vzhľadom na jeho sociálny význam pri budovaní Európy občanov. Hoci výbor víta tento impulz, stále vidí značný priestor na posun vpred, aby cestovný ruch zohrával, teraz aj v budúcnosti, túto kľúčovú úlohu v európskej politike.

3.2 Obzvlášť je potrebné zdôrazniť, že nová Lisabonská zmluva uznáva dôležitosť cestovného ruchu v Európe a poskytuje Európskej únii viac možností, aby prispel k jeho rozvoju. EÚ na základe tejto zmluvy získala právomoc a úlohu podporovať, koordinovať alebo dopĺňať činnosť členských štátov a jej cieľom je zabezpečiť priaznivé prostredie pre rozvoj podnikov a umožniť výmenu osvedčených postupov.

3.3 Jednotlivé európske inštitúcie sa cestovným ruchom zaoberali takto:

- **Európsky parlament** opakovanne schválil viaceré uznesenia týkajúce sa rôznych foriem cestovného ruchu a jeho vplyvu na zamestnanosť a hospodárstvo, stačí spomenúť uznesenia o cestovnom ruchu a rozvoji, nových perspektívach a nových výzvach pre trvalo udržateľný cestovný ruch.
- **Rada Európskej únie** sa cestovným ruchom zaoberala pri rôznych príležitostiach v záveroch a akčných plánoch, aby v podstate zdôraznila potrebu trvalej udržateľnosti, konkurencieschopnosti a schopnosti vytvárať pracovné miesta v cestovnom ruchu. Osobitne treba spomenúť závery zo zasadnutia Rady prijaté 7. júla 2006 týkajúce sa oznámenia Komisie o novej politike cestovného ruchu v EÚ, ktorými Rada pozitívne prijíma túto politiku a navrhuje, aby Komisia zohrávala aktívnu úlohu pri koordinácii jednotlivých politík.
- **Európska komisia** vydala rôzne oznámenia, z nich najmä oznámenie, ktorým v marci 2006 vytvorila novú politiku cestovného ruchu v EÚ, založila, konsolidovala a riadila európske fóra cestovného ruchu, usporiadala konferencie na rôzne témy, ako napríklad: sociálny cestovný ruch a Agenda 21 pre cestovný ruch, a organizovala mnoho ďalších aktivít, ako experimentálny projekt Výnimočné európske destinácie, ktorým uznala a podporila osvedčené postupy uplatnené v členských štátoch Európskej únie a v kandidátskych krajinách.

— **Výbor regiónov** okrem iných dokumentov vypracoval stanoviská k oznámeniam Komisie o rámci spolupráce pre budúcnosť európskeho cestovného ruchu a základných usmerneniach pre trvalú udržateľnosť európskeho cestovného ruchu.

— **Európsky hospodársky a sociálny výbor** vždy prejavoval a naďalej prejavuje konkrétny záujem o otázky týkajúce sa cestovného ruchu. Dôkazom toho je viac ako 11 stanovísk k problematike cestovného ruchu prijatých od roku 1999 až doteraz, aktívna účasť výboru na rôznych európskych fórach cestovného ruchu usporiadaných Komisiou a jeho zapojenie do mnohých podujatí k jednotlivým aspektom cestovného ruchu a ich podpora. Zvláštnu pozornosť si zasluhuje vzájomná spolupráca medzi EHSV a ostatnými inštitúciami na všetkých iniciatívach, ktoré začali v súvislosti s cestovným ruchom.

3.4 Zámerom predkladaného stanoviska EHSV je posúdiť oznámenie Komisie pokiaľ ide o jeho prínos k politike ako aj k návrhu formy riadenia, chce však aj predložiť návrhy, ktoré by obohatili ani nie tak samotný text, ale najmä diskusiu, ktorá v tejto súvislosti prebieha.

3.5 Veľmi podobne ako v stanovisku EHSV INT/317 k oznámeniu Komisie o novej politike cestovného ruchu, aj toto stanovisko výboru chce znova uviesť a zdôrazniť, že:

- cestovný ruch je právom každého občana, ako to stanovuje Globálny etický kódex cestovného ruchu, a prináša so sebou povinnosť/závazok riadiť sa osvedčenými postupmi/využívať osvedčené postupy,
- toto právo ďalej vytvára priame a nepriame bohatstvo a ziskovosť, najmä pre mikropodniky, malé a stredné podniky, a pre Európu je preto strategickým odvetvím, ktoré preukázalo svoju stabilnú pozíciu,
- kvalita poskytovaných služieb zainteresovaných strán v tomto odvetví a zodpovednosť spotrebiteľov voči miestnym komunitám sú hodnotami, ktoré musíme udržiavať ako základ pre jeho trvalú existenciu,
- cestovný ruch má, alebo by mal mať, kladný dosah na miestne a regionálne hospodárstvo a sociálne, kultúrne a environmentálne podmienky, ako aj na mestské prostredie, a predstavuje tak cestu k pochopeniu iných kultúr a odlišných spôsobov života a konania a k spolupráci medzi regiónmi,
- cestovný ruch je dynamickým odvetvím a hlavným zdrojom pracovných príležitostí v súčasnosti ako aj do budúcnosti, s potenciálom vytvoriť kvalitné a stabilné pracovné miesta so sociálnymi právami,
- cestovný ruch je vystavený problémom, akými sú masovosť a sezónnosť, ktoré majú za následok stratu konkurencieschopnosti,
- potvrdzujeme praktickú potrebu Agendy 21 pre udržateľný a konkurencieschopný európsky cestovný ruch, ktorá je jasne zameraná a stanovuje ambiciózne ciele,
- európsky model cestovného ruchu je vnútornou potrebou a mohol by slúžiť ako všeobecný referenčný zdroj, ak by nebol založený na väčšej regulácii, ale na hodnotách kvality, udržateľnosti, dostupnosti, atď., ktoré sú dobrovoľne akceptované turistickými destináciami a všetkými zainteresovanými stranami,
- európsky model cestovného ruchu sa zakladá na rôznorodosti destinácií, foriem vnímania cestovného ruchu a rôznorodosti jeho spôsobov prejavu,

— tento európsky model cestovného ruchu, ktorý presadzuje, je účinným nástrojom podpory mieru a porozumenia medzi národmi.

4. Konkrétne pripomienky

4.1 Oznámenie Komisie jasne definuje návrh týkajúci sa potreby dosiahnuť rovnováhu medzi trvalou udržateľnosťou a konkurencieschopnosťou, ako aj spôsob, akým to dosiahnuť v praxi. Začleniť toto všetko do pomerne krátkeho oznámenia si určite vyžadovalo vynaloženie značného úsilia pri zhrnutí materiálu a tiež analýzu mnohých dokumentov, stanovísk a diskusií. Treba zdôrazniť, že bol dosiahnutý hlavný cieľ jasne informovať spoločnosť o základných postojoch Komisie pokiaľ ide o budúcnosť cestovného ruchu, ako aj o opatreniach, ktoré majú byť v tomto komplexnom odvetví prijaté.

4.2 Výbor považuje za správne argumenty oznámenia o agende pre cestovný ruch týkajúce sa hodnotenia vplyvu cestovného ruchu na hospodárstvo a jeho schopnosti vytvárať pracovné miesta pre mladých ľudí, ale aj pokiaľ ide o potrebnú rovnováhu medzi konkurencieschopnosťou a trvalou udržateľnosťou, ktoré sa z dlhodobého hľadiska navzájom dopĺňajú. Štúdie o dosahu, ako napríklad štúdie o vplyve jednotlivých aktivít a oblastí na životné prostredie alebo o limitoch nosnej kapacity, sú základným prvkom pre dosiahnutie a udržanie rovnováhy medzi týmito prvkami. Všeobecné akceptovanie skutočnosti, že aktivity cestovného ruchu majú určité hranice a určité maximálne tempo, je základom rovnováhy medzi trvalou udržateľnosťou a konkurencieschopnosťou.

4.3 Možno by bolo vhodné, aby oznámenie Komisie podrobnejšie analyzovalo aj novú Lisabonskú zmluvu, s cieľom zistiť, ako sa v tomto dokumente formuluje agenda pre cestovný ruch a aký je význam novej európskej politiky cestovného ruchu. Nemalo by sa zabúdať na skutočnosť, že členské štáty a regióny opakovane vyjadřili prianie zachovať si svoje právomoci v oblasti cestovného ruchu, ale napriek tomu by Európskej únii umožnili, aby zotrvala vo funkcii iniciátora a koordinátora v určitých oblastiach spoločného záujmu s cieľom zlepšiť konkurencieschopnosť európskeho cestovného ruchu. Príkladom je vytvorenie a prevádzka európskeho portálu na propagáciu Európy ako turistickej destinácie, ktorý sa už stal cennou a obohacujúcou skutočnosťou. Portál je prispôbený na to, aby prezentoval krajiny Európskej únie ako rôznorodé a výnimočné turistické destinácie, akými aj sú.

4.4 Súbor výziev, o ktorých sa zmiňuje Komisia vo svojom oznámení, rozhodne patria medzi tie najdôležitejšie, ktorým bude cestovný ruch v nasledujúcich desaťročiach čeliť. Hlavné výzvy dosiahnutia trvalej udržateľnosti a zlepšenia konkurencieschopnosti sú rozhodne dostatočne rozsiahle, aby boli základom riešenia ostatných významných úloh tiež uvedených v agende pre cestovný ruch, ako napríklad zvýšenie kvality, obmedzenia sezónnosti alebo zlepšenie profesionality ľudí pracujúcich v odvetví cestovného ruchu.

4.5 Oznámenie Komisie opakovane vyzýva k spolupráci, pretože v súlade s novou politikou cestovného ruchu sa navrhuje, aby posilnená spolupráca bola jej základnou súčasťou a charakteristickou črtou. Je obzvlášť dôležité vyzdvihnúť úlohu odborov a organizácií zamestnávateľov, ktoré musia byť zapojené do procesu spolupráce a prizvané k účasti na všetkých diskusiách a fórach a realizácii všeobecných opatrení na zlepšenie odvetvia cestovného ruchu. Rovnako by bolo užitočné podporovať stále siete turistických destinácií a miest na základe

spoločného cieľa zlepšenia konkurencieschopnosti a udržateľnosti. Výbor pozitívne hodnotí propagáciu výnimočných európskych destinácií a nalieha, aby táto myšlienka zahŕňala správne riadenie sociálnych a pracovných vzťahov a účasť odborov a organizácií zamestnávateľov vo vybranej destinácii, a to ako spôsob zlepšenia trvalej udržateľnosti a konkurencieschopnosti turistických destinácií.

Významnú úlohu v rámci svojich právomocí zohrávajú organizácie spotrebiteľov.

4.6 Komisia sa zaviazala uplatniť túto novú politiku prostredníctvom spolupráce, zavedením podporných opatrení a koordinácie zainteresovaných strán. Dosiahnutie väčšej zodpovednosti zo strany zainteresovaných strán z oblasti cestovného ruchu je bezpochyby jednou z požiadaviek agendy. Generálne riaditeľstvo pre podnikanie má podľa názoru EHSV kľúčovú pozíciu pokiaľ ide o tieto úlohy koordinovania všetkých európskych politík, ktoré sa priamo alebo nepriamo týkajú cestovného ruchu a vplývajú na jednotlivé typy destinácií so špecifickými charakteristickými črtami.

4.7 Výbor sa tiež domnieva, že Komisia by mala zohrávať aktívnejšiu úlohu pri zavádzaní celoeurópskych iniciatív, okrem iného aj iniciatívy za nadnárodný sociálny cestovný ruch na európskej úrovni. Konkrétne je treba uviesť, že EHSV už pri viacerých príležitostiach navrhol, a znova navrhuje, iniciovať a usporiadať Európske fórum cestovného ruchu a pokročiť v úvahách a preskúmaní možnosti vytvorenia Európskeho poradného výboru pre cestovný ruch a Európskej agentúry pre cestovný ruch, ktoré by poskytovali informácie a monitorovali by politiky a aktivity v oblasti európskeho cestovného ruchu. Navrhuje tiež, aby Komisia podporovala výskum s cieľom vytvoriť technologické platformy v oblasti cestovného ruchu, ktoré by pomohli pri propagácii cestovného ruchu, najmä pokiaľ ide o možnosti podporovania cestovného ruchu v rámci Európy a o oblasti, z ktorých potenciálne prichádza najviac turistov (Čína, India, Rusko, ...).

4.8 Výbor sa nazdáva, že oznámenie Komisie v novom pláne pre cestovný ruch nevenuje adekvátnu pozornosť úlohe informačných a komunikačných technológií z pohľadu spotrebiteľov ako aj podnikov a strán zainteresovaných v odvetví. Práca na výskume a vývoji v odvetví cestovného ruchu, ktorej cieľom je zlepšiť využitie týchto technológií, sa musí stať v nasledujúcom období prioritou. Toto úsilie bezpochyby podnieti lepšie riadenie destinácií, podnikov a turistov v snahe dosiahnuť želanú rovnováhu.

4.9 Zjavná vôľa prijať konkrétne opatrenia a najmä zlepšiť využívanie dostupných európskych finančných nástrojov má svoj význam, avšak mal by byť navrhnutý program jasne zameraný na dosiahnutie hlavných cieľov európskeho cestovného ruchu, ktoré oznámenie presne stanovuje. Bolo by potrebné

zabezpečiť, aby všetky fondy priamo či nepriamo určené pre cestovný ruch efektívne a účinne splnili svoje ciele.

4.10 Tomuto oznámeniu nemožno porozumieť bez zohľadnenia dôležitého prínosu správy Skupiny pre udržateľnosť cestovného ruchu, dokumentu, ktorý významne obohatil kritériá pre vypracovanie agendy pre cestovný ruch, a to najmä pokiaľ ide o pridelenie úloh každej strane zainteresovanej v oblasti cestovného ruchu. Úsilie, ktoré počas niekoľkých mesiacov vynaložili jednotliví odborníci nepochybne prinieslo svoje výsledky a konkrétnymi návrhmi doplnilo mnohé otázky týkajúce sa trvalej udržateľnosti a konkurencieschopnosti.

4.11 Oznámenie Komisie v tomto prípade jasne neuvádza, aký význam prikladá štatistikám v oblasti cestovného ruchu. Výbor považuje za správne, aby tieto štatistiky jasne prispeli k monitorovaniu uplatňovania agendy pre cestovný ruch a najmä, aby prikladali väčší význam ukazovateľom trvalej udržateľnosti, konkurencieschopnosti a zamestnanosti.

4.12 Oznámenie Komisie veľmi jasne stanovuje potrebu zosúladiť politiky trvalej udržateľnosti a konkurencieschopnosti v oblasti cestovného ruchu s ostatnými politikami Komisie a celej Európskej únie, a to s cieľom zabezpečiť plnenie cieľov vytýčených v agende pre cestovný ruch.

4.13 Ako už bolo uvedené v stanovisku EHSV o Katovickej deklarácii a v stanovisku o cestovnom ruchu a kultúre – dvoch faktoroch rastu, ale aj v ďalších dokumentoch EHSV, bolo by potrebné uskutočniť aj komunikačné kampane s cieľom informovať a motivovať všetkých európskych občanov, najmä však mladých ľudí.

4.14 Výbor považuje za nevyhnutné, aby vzdelávanie, či už formálne alebo neformálne, zodpovedalo potrebám podnikov a pomohlo pri zlepšovaní zamestnateľnosti ľudí. Certifikácia a uznávanie znalostí a kvalifikácie na európskej úrovni by mali byť nástrojom na poskytnutie početnejších a lepších pracovných príležitostí v oblasti cestovného ruchu.

4.15 Pri zlepšovaní konkurencieschopnosti a trvalej udržateľnosti cestovného ruchu je potrebné brať do úvahy špecifické charakteristické črty jednotlivých destinácií. Výbor odporúča, aby sa pri vypracovaní politík a návrhov zohľadnili špecifické prvky členských štátov, ktoré do značnej miery závisia od cestovného ruchu a adekvátne vzali do úvahy potreby jednotlivých oblastí. Zároveň však treba pripomenúť, že cestovný ruch zameraný na vzdialené destinácie môže mať v dôsledku vplyvu presunov na dlhé vzdialenosti a emisií, ktoré pri nich vznikajú výrazný dosah na klimatické zmeny. V budúcnosti by sa mal klást väčší dôraz na výhody, ktoré so sebou prináša hľadanie destinácií v bližšom okolí, pretože pri ceste do nich vzniká menej emisií CO₂.

V Bruseli 10. júla 2008

predseda

Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Dimitris DIMITRIADIS

PRÍLOHA

k stanovisku Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Nasledujúce znenie bodu 4.15 stanoviska sekcie získalo aspoň štvrtinu odovzdaných hlasov, avšak bolo upravené pozmeňovacím návrhom schváleným plenárnym zhromaždením:

„4.15 Pri zlepšovaní konkurencieschopnosti a trvalej udržateľnosti cestovného ruchu je potrebné brať do úvahy špecifické charakteristické črty jednotlivých destinácií. Výbor odporúča, aby sa pri vypracovaní politik a návrhov zohľadnili špecifické prvky členských štátov, ktoré do značnej miery závisia od cestovného ruchu a adekvátne vzali do úvahy potreby jednotlivých oblastí.“

Výsledok hlasovania

Hlasy za doplnenie novej vety: 48 Hlasy proti: 43 Zdržali sa: 16
